

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2291

Vragen van het lid **Stoffer** (SGP) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *noodhulp naar aanleiding van gewelddadigheden in Myanmar* (ingezonden 8 maart 2021).

Antwoord van Minister **Kaag** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking), mede namens Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 9 april 2021).

Vraag 1

Kent u het bericht «Alleen realiteitszin helpt Myanmar»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is de achtergrond, oorzaak en aanleiding van de militaire coup in Myanmar?

Antwoord 2

Aung San Suu Kyi werd vijf jaar geleden de eerste democratisch gekozen de facto regeringsleider van Myanmar met haar partij de Nationale Liga voor Democratie (NLD), nadat het land tientallen jaren onder militair bewind had gestaan. De NLD won de parlementsverkiezingen in november 2020 met ruim 80 procent van de stemmen, een nog grotere overwinning dan tijdens de verkiezingen in 2015. Door de aanhoudende populariteit van Aung San Suu Kyi zag het leger zijn rol kleiner worden. De relatie tussen Aung San Suu Kyi en Commander-in-Chief Min Aung Hlaing was voor de verkiezingen in november al fragiel. Het leger heeft in 2008 grondwettelijk laten vastleggen dat het 25 procent van de parlementszetels bezet. De NLD heeft verschillende pogingen gedaan om de Grondwet te hervormen om de rol van de civiele regering te vergroten, maar dit stuitte steevast op een veto van het leger.

Vraag 3

Is binnen Myanmar inderdaad sprake van grote nationale eensgezindheid in het verzet tegen de coup?

¹ *Reformatorisch Dagblad*, 5 maart 2021

Antwoord 3

NLD-kiezers roepen op tot de vrijlating van Aung San Suu Kyi en de terugkeer naar de situatie vóór de militaire coup van 1 februari jl. Het maatschappelijk middenveld wil vooruit (building-back-better) naar een situatie zonder de Grondwet van 2008 en streeft naar een meerpartijendemocratie. Etnische groeperingen zien ook een kans om hun stem in een nieuwe federale staat te kunnen laten horen.

Al deze verschillende visies op de toekomst komen samen in de CDM (Civil Disobedience Movement), CRPH (Committee Representing the Pyidaungsu Hluttaw, het parlement), GSC (General Strike Committee) en GSCN (General Strike Committee of Nationalities). Deze bewegingen zijn ieder voor zich gericht op andere vormen van verandering, maar hebben één gemeenschappelijk doel: het verdrijven van de militairen en het voorkomen dat Myanmar opnieuw afglijdt tot een militaire dictatuur.

Vraag 4

Wat betekent de coup voor de (veiligheids)situatie van etnische en religieuze minderheden in Myanmar? Beamt u bijvoorbeeld dat de christelijke Kachin door hun verzet tegen de Tatmadaw (het leger van Myanmar) kwetsbaar zijn voor agressie vanuit het Myanmarese leger?

Antwoord 4

De gewelddadigheden nemen toe op vele plaatsen. Tot dusver is het geweld niet specifiek gericht op minderheden, maar op het verzet van de bevolking tegen de staatsgreep. Iedere groep die zich durft te verzetten tegen het leger (Tatmadaw) is kwetsbaar voor agressie vanuit het leger.

Vraag 5

Betekent de coup tevens een verdere verslechtering van de situatie van de Rohingya?

Antwoord 5

De coup verslechtert de situatie van de hele bevolking in Myanmar, inclusief de Rohingya. Onderliggende problemen in Rakhine zijn niet opgelost. Een klein incident lijkt genoeg om het fragiele evenwicht te destabiliseren en de situatie te laten escaleren.

Vraag 6

Deelt u de opvatting dat Nederland en de EU het verzet tegen de coup het beste kunnen ondersteunen middels steun aan lokale hulporganisaties?²

Antwoord 6

Steun aan lokale maatschappelijke organisaties is van essentieel belang om de bevolking te ondersteunen. Lokale hulporganisaties hebben het netwerk, de expertise en de kunde om lokale netwerken te blijven ondersteunen ten tijde van de staatsgreep.

Vraag 7, 8

Kunt u een kwalitatief én kwantitatief overzicht geven van de actuele humanitaire nood in Myanmar, van de internationale inspanningen om die humanitaire nood te lenigen, en van de Nederlandse bijdrage daaraan? Bent u bereid waar nodig de ondersteuning van humanitaire hulp door NGO's in Myanmar te intensiveren, en daartoe waar nodig proactief de benodigde (extra) budgetten vrij te maken?

Antwoord 7, 8

Het Bureau van de VN voor de Coördinatie van Humanitaire Zaken (OCHA) geeft aan dat ongeveer 1 miljoen mensen in Myanmar behoefte hebben aan humanitaire hulp. De financieringsbehoefte van de humanitaire VN-organisaties is zodoende aanzienlijk: in 2021 hebben zij naar verwachting ongeveer EUR 230 miljoen nodig om de humanitaire respons te financieren. Dit gaat bijvoorbeeld om activiteiten op gebied van voedselzekerheid, bescherming, gezondheidszorg, alsook water, sanitaire voorzieningen en

² <https://thediplomat.com/2021/02/can-europe-make-a-difference-in-myanmar/>

hygiëne. Aan het einde van 2020 was het humanitaire VN-responsplan voor dat jaar voor 68% gefinancierd. Het plan voor 2021 is van een vergelijkbare omvang, en was halverwege maart slechts voor minder dan 10% gefinancierd.

Naast de door OCHA gecoördineerde VN-respons publiceerde het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC) een noodappel voor 2021 voor Myanmar, waarin het aangeeft ongeveer EUR 63 miljoen nodig te hebben voor ondersteuning van *internally displaced persons* en andere slachtoffers van geweld in Myanmar, voornamelijk in de deelstaten Chin, Kachin, Rakhine en Shan.

Nederland geeft ongeoormerkte bijdragen aan diverse humanitaire VN-organisaties die in Myanmar actief zijn (zoals UNHCR en WFP) alsook aan de Rode Kruis- en Rode Halve Maanbeweging (onder meer een ongeoormerkte bijdrage van EUR 40 miljoen aan ICRC in 2021). Het is op dit moment niet bekend hoeveel van de Nederlandse humanitaire bijdragen toegerekend kunnen worden aan de humanitaire respons in Myanmar. Het is echter een gegeven dat de Nederlandse ongeoormerkte financiering de humanitaire partnerorganisaties in staat stelt om snel en flexibel te reageren op humanitaire rampen en onverwachte escalaties, ook in Myanmar. Verzoeken om additionele humanitaire bijdragen worden altijd serieus in overweging genomen, maar het is aan bovengenoemde humanitaire organisaties om een afweging te maken over de noodzaak en mogelijkheid van (financiële) intensivering van humanitaire hulp. Hiertoe biedt de ongeoormerkte wijze van financieren ook de ruimte.

Naast financiële ondersteuning van humanitaire organisaties die actief zijn in Myanmar, vraagt Nederland in internationale context regelmatig om aandacht voor de ernstige situatie in Myanmar, waaronder voor de Rohingya. Tevens benadrukt Nederland het belang van vrije en ongehinderde toegang voor hulporganisaties in Myanmar, waaronder in moeilijk bereikbare deelstaten zoals Rakhine.